

Oahppoplána

Olmmoš ja biras

SER 103

10 oahppočuoggá

1. Oahpu namma

Sámegillii: Olmmoš ja biras

Dárogillii: Menneske og miljø

Eaŋgalasgillii: Human being and environment

2. Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahpu koda: SER 103

Dássi: Bachelor, vuodđooahppu

Viidodat: 10 oč

Galli lohkanbaji badjel: 1

Oahpu lágideapmi: Oassi oahpahasas lágideapmi fysalaččat Sámi allaskuvllas ja oassi neahttaoahpahasas.

3. Oahpu gullelašvuhta

Oahppoovttadat lea geatnegahtton fágaoahppu Boazoealáhus bachelorprográmmas ja Sámi servodatfága bachelorprográmmas.

4. Sisabeassangáibádusat

- Dábalaš sisabeassangáibádusat alitohppui. Sisabeassanvuodđu sáhtta leat juogo oppalaš lohkanbajebolašvuhta (čadahan joatkkaskuvlla/logahaga/gymnása) dahje reálagelbbolašvuhta. Oppalaš lohkanbajebolašvuoda gáibádusat olgoriikkaohcciide bohtet ovdan [GSU-listtus](#).
- Davvisámegiela máhttu.

Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkanbajebolašvuhta vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200–300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegielloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbajebolašvuhta, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuhta man dási gelbbolašvuhta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvvoštallami ja meannuduvvo dán vuodul.

5. Oahpahuš- ja eksámengiella

Oahpahuš- ja eksámengiella lea davvisámegiella. Muhtun logaldallan sáhtta davviriikkalaš gielaide dehe engelasgillii. Oahpahuš engelasgillii ii dulkojuvvo. Eará gielaide oahpahuš dulkojuvvo dárbbu mielde.

6. Sisdoallu

Oahppu oahpista dasa movt sáhtta geavahit sámi máhttovuođu ja dutkanvuđot dieđuid erenoamážit ehtalaš gažaldagaid dáfus, ja viidásit movt ságastit ja vávjevaččat árvoštallat birasvalljodagaid ávkkástallama ja daid rievdadusaid. Dát dahkko ovdamearkkaid bokte mat fátmastit sihke siskkáldas sámi servodaga ja maiddái viidát guoski nuppástuvvamiid mat gusket valljodatváriid ja birrasa mánggabealatvuđa bistevašvuhtii.

7. Oahppanjoksosat

Oahpu čađaheami maŋŋel lea studeanta olahán čuovvovaš oahppanjoksosiid:

Diehtu

Studeanta

- diehtá makkár vejolašvuđat leat, ja gos ja movt ohcat iešguđetlágan materiála ja dieđuid olbmo ja birrasa gaskavuđaid birra
- dovda makkár sadji olbmos lea Sámi birrasis
- diehtá muhtun guovddáš riikkaidgaskasaš prográmmaid ja raporttain mat gehččet birramáilmmi diliid dálkkádagaid ja birrasa gáhttema gažaldagaid ja das makkár sadji eamiálbmotdieđuin ja -máhtuin lea
- diehtá stuorit huksehusaid, birasrievdademiid ja eanangáržžidemiid ovdamearkkaid mat gusket sámi beroštumiide ja movt dat hástálit sámi jurddahanvugiid ja vieruid birashálddašeami dáfus.

Máhttu

Studeanta

- máhtta árvoštallat ja suokkardallat mo máilmmiáddejumit stivrejit olbmo lihkaideami birrasis
- máhtta čilget mo muhtun rievdanproseassat váikkuhit sámi ealáhuslágiiide ja meahcevalljodagaid ávkkástallama ja movt dat hástálit sámi ehtalaš ideáldaid
- máhtta árvoštallat ja ovdanbuktit ovdamearkkaid bokte ehtalaš čuolmmaid mat čuožžilit sámi ealáhusaid rievdanproseassain.

Oppalaš gelbbolašvuohta

Studeanta

- máhtta digaštallat fágalaččat mo olbmo iešguđetlágan sajádagat váikkuhit eanangeavaheapmái
- máhtta stuorit huksenprošeavtta ovdamearkkain árvvoštallat ja ovdanbuktit váikkuhusa sámii máhttovuođu ja dutkanvuđot dieđuid vuođul.
- máhtta vávjevaččat árvvoštallat iešguđet posišuvnnaid ákkaid mat bohtet ovdan vassis rievndandilis dehe huksenprošeavttas.

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Oahpahuš lágiduvvo logaldallamin, ekskuršuvdnan, joavkobargun, individuála bargun, bagadallansemináran ja čuovvovaš studeantaságastallamin. Dollo(jit) oahpahušdeavvadeapmi/-deamit Sámi allaskuvllas, ja oassi lea neahttaoahpahuš. Dasa lassii lea ekskuršuvdna. Vurdojuvvo ahte studeanttat servet aktiivvalaččat deavvademiide ja neahttaoahpahušii.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

Ovdal beassá eksámenii, studeanta galgá:

- Joavkkus válljet ovtta sisabahkkenášši muhtun sámii guovllus ja suokkardallat sámii ehtalaš jurddahanvugiid dan ášši ektui ja ovdanbuktit studeantajoavkui.
- Čađahan ja ožžon dohkkehuvvot 4-5 siidosáš individuála čálalaš barggu olbmo ja birra gaskavuodaid birra maid ovdanbuktá bagadallansemináras.

10. Eksámen

Njálmmálaš eksámen: 10-minuhta ovdanbuktin individuála čálalaš barggu birra ja lassii 10-minuhta ságastallan.

Eksámenbargu árvvoštallojuvvo ECTS-vuogádaga árvosániid mielde, mas buoremus árvosátni lea A ja vuolimus ceavzinárvosátni lea E. F-árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán.

11. Leago privatisttain vejolaš váldit dan oahpu?

Ii leat.

12. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii ja dasa makkár vejolašvuodát ja geatnegasvuodát studeanttain leat árvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeanttain lea geatnegasvuohta searvat árvoštallamiidda mat leat oassin kvalitehtasihkkarastinvuogádagas.